

P. M. Remetaru

MF

KRAJOWA ADWOKATURA RZECZYPOSPOLITEJ

Wp: 2011-09-12
2718

GENERALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

Departament Ochrony Przyrody

DOPozgiz.600.02.238.2011.as

Warszawa, dnia 08.09 2011 r.

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb
Rolniczych

Bacchony Panie Prokuratorze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 18 listopada 2010 r., znak: KRIR/MR/3723/2010, w sprawie wprowadzenia rozwiązań legislacyjnych, umożliwiających ograniczenie populacji bobra europejskiego, Departament Ochrony Przyrody przekazuje poniższe stanowisko.

Bóbr europejski (*Castor fiber*) podlega ochronie w większości krajów europejskich na podstawie dwóch aktów prawnych. Pierwszym jest Konwencja Berneńska (Dz. U. z 1996 r., Nr 58, poz. 263), gdzie bóbr umieszczony jest w III załączniku, obejmującym chronione gatunki fauny. Zgodnie z art. 7 Konwencji, strony powinny regulować przepisami wszelką eksploatację dzikiej fauny wymienionej w załączniku III, tak aby populacja nie była zagrożona. Drugim aktem prawa europejskiego jest dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory - Dyrektywa Siedliskowa. Bobra umieszczono tam w załączniku II, określającym gatunki roślin i zwierząt będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony, jak również w załączniku V, gdzie ujęto gatunki zwierząt i roślin, których pozyskiwanie ze stanu dzikiego i eksploatacja jest możliwa pod warunkiem, że populacja tych gatunków zostanie zachowana we właściwym stanie ochrony.

Bóbr europejski objęty jest częściową ochroną gatunkową mocą rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237).

Należy mieć na uwadze, iż kwestia ewentualnych zmian prawa uwarunkowana jest szeregami regulacji prawnych na poziomie prawa międzynarodowego (Konwencja Berneńska) oraz wspólnotowego (Dyrektywa Siedliskowa).

Aktualnie, mając na uwadze, że jest to gatunek objęty ochroną częściową, zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.), regionalny dyrektor ochrony środowiska, wobec braku rozwiązań alternatywnych i jeśli nie spowoduje to zagrożenia dla dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, oraz gdy zachodzi jedna z przesłanek, o których mowa w art. 56 ust. 4 pkt 1-8 ww. ustawy, może wydawać zezwolenia na chwytanie celem przemieszczenia osobników w inne miejsce lub też zezwolenie na niszczenie jego siedlisk, tam i żerem lub zabijanie osobników. W przypadku, gdy zakres zezwolenia obejmuje kilka województw, decyzję wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W 2010 r. wydano 120 decyzje na zabicie 1802 osobników bobra europejskiego. Zrealizowano odstrzał 399 osobników.

Faktem jest, że ze względu na specyfikę gatunku, działania polegające na odłowach i przesiedleniach osobników, czy redukcje liczebności najczęściej nie przynoszą oczekiwanych skutków. W przypadku wysokiego zagęszczenia bobrów na danym terenie, zwolnione stanowisko jest szybko zajmowane przez inne migrujące młode bobry. Działania bezpośrednio redukujące liczebność bobra mogą być jednym z elementów ograniczających szkody, jednak Departament Ochrony Przyrody stoi na stanowisku, iż bardzo ważnym jest podjęcie doraźnych działań, tj.: długofalowe zabezpieczenie budowli wodnych już na etapie ich budowy lub w trakcie remontów, przynajmniej na najbardziej newralgicznych dla ochrony systemu przeciwpowodziowego odcinkach wałów, czy regulacja wody w ciekach poprzez montowanie plastikowych rur, przechodzących przez tamy bobrów.

Należy również mieć również na uwadze, iż szkody w wałach przeciwpowodziowych nie są wyrządzane wyłącznie przez bobry. Bóbr europejski kopie nory w konstrukcjach ziemnych wyłącznie wówczas, gdy graniczą one bezpośrednio z wodą, tak by wejście do nory mogło znajdować się pod powierzchnią wody. Innymi gatunkami zwierząt, które mogą kopać nory w wałach przeciwpowodziowych są m.in.: lisy, jenoty, norki amerykańskie.

W celu ograniczenia szkód powodowanych przez bobry został opracowany praktyczny poradnik „Analiza dotychczasowych rodzajów i rozmiaru szkód wyrządzanych przez bobry oraz stosowanie metod rozwiązywania sytuacji konfliktowych”. Poradnik został udostępniony wszystkim regionalnym konserwatorom przyrody i dyrektorom parków narodowych, którzy mogą organizować odpowiednie szkolenia.

Właściciele lub użytkownicy gospodarstw rolnych i leśnych mogą również współdziałać z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, a na obszarze parku narodowego z dyrektorem parku, w zakresie sposobów zabezpieczania upraw i plodów rolnych, lasów oraz zwierząt gospodarskich przed szkodami powodowanymi przez zwierzęta gatunków chronionych, za które Skarb Państwa wypłaca odszkodowania. Według art. 126 ust. 5 ww. ustawy, współdziałanie może obejmować budowę urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom, finansowane z budżetu właściwego miejscowo dyrektora parku narodowego lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska, w ramach zawartych umów cywilnoprawnych. Zgodnie z art. 126 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody Skarb Państwa odpowiada ze szkody wyrządzone przez bobry w gospodarstwie rolnym, leśnym lub rybackim. Oględzin i szacowania szkód, a także ustalenia wysokości odszkodowania i jego wypłaty, dokonuje zgodnie z ww. ustawą właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarze parku narodowego dyrektor tego parku.

16 porażaniem

Zastępca Dyrektora
Departamentu Ochrony Przyrody

Helena Kamińska